

**Відкритий міжнародний університет розвитку людини
«Україна»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
Університету «Україна»

П.М. Таланчук

2016 р.

ПРОГРАМА

ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для конкурсного відбору вступників

для здобуття ступеня «магістр»

за спеціальністю: 051 «Економіка»

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / «спеціаліст»

Розробники програми:

- доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, к.е.н., Чичкалюк Т.О.;
- доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, к.т.н., доцент Пилипенко С.М.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Протокол № 4 від «18» листопада 2016 р.

Завідувач кафедри
туризму та готельно-ресторанної справи

 О.М. Гаркуша

Затверджено на засіданні Вченої ради Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини ВНЗ «Університет «Україна»

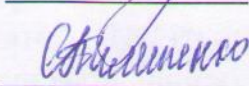
Протокол № 2 від «22» листопада 2016 р.

Голова фахової атестаційної комісії

Гаркуша О.М.

Члени комісії

Чичкалюк Т.О.

Пилипенко С.М.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Абітурієнти, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, спеціаліст здобутого за іншим напрямом підготовки, складають фахове випробування, вступний екзамен з іноземної мови (ступінь магістра) та додатковий іспит. Додаткове вступне випробування проводиться у формі тестування. Програма містить критерії оцінювання результатів тестування.

Конкурсний бал вступника обчислюється як сума результату додаткового вступного випробування за п'ятибальною шкалою.

Програма тестування з дисципліни «Економічної теорії» для конкурсного відбору вступників до Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» побудована на основі Програми для вищих навчальних закладів затверджених Міністерством освіти і науки України.

Для проведення додаткового вступного випробування, на основні питань, поданих у цій програмі, сформовано екзаменаційні білети. Тестові питання білетів дозволяють перевірити знання студентами основних понять і категорій економічної теорії.

Перевірка знань з питань, передбачених цією програмою дає достатні підстави для висновку про рівень підготовки абітурієнта для вступу до Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» на здобуття ступеня магістра.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ТЕСТУВАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Тема 1. Економічна теорія як наука

Предмет економічної теорії. Економічна теорія і економікс: дискусійні проблеми. Дослідження економічних відносин і економічних законів. Вивчення проблем "що, як, для кого і скільки виробляти?". Позитивна і нормативна економічна теорія. Трактатування предмета економічної теорії різними школами: меркантилізм, фізіократи, класична політична економія, маржиналізм, марксизм, неокласицизм, інституціоналізм, монетаризм. Основні закони економічної теорії: всезагальні, загальні специфічні. Категорії економічної теорії. Функції економічної теорії: гносеологічна, практична, світоглядна. Структура економічної науки: політична економія, мікроекономіка, макроекономіка, мегаекономіка, мезоекономіка. Рівні економічного аналізу: мікро- та макрорівень. Всезагальні методи наукового пізнання: діалектичний, емпіричний. Економічний аналіз і синтез. Метод наукової абстракції. Дедукція і індукція як взаємодоповнюючі методи дослідження. Економіко-математичні методи дослідження. Гіпотези. Експеримент. Узагальнення.

Тема 2. Економічна система та відносини власності

Економічний зміст економічної системи. Структура економічної системи: продуктивні сили, економічні відносини, господарський механізм. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини в економічній системі. Типи економічних систем: ринкові та неринкові. Ринкова, змішана, традиційна, командно-адміністративна види економічних систем. Моделі змішаної економіки. Концепції історичних етапів економічного розвитку. Відносини власності. Типи і форми власності. Основні способи зміни форм власності. «Пучок» прав власності. Тріада власності.

Тема 3. Економічні потреби суспільства та їх взаємозв'язок із виробництвом

Потреби суспільства, їх суть і структура. Безмежність потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Виробництво як визначальний фактор формування потреб та їх розвитку. Потреби і споживання. Економічні інтереси і потреби. Сутність і структура економічних інтересів. Взаємозв'язок потреб, економічних інтересів і виробництва. Загальні форми суспільного виробництва. Натуральне виробництво. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Характерні риси товарного господарства. Просте товарне виробництво. Розвинута форма товарного виробництва: механізм виникнення та основні ознаки. Виробництво і його основні фактори. Робоча сила і її риси. Земля. Засоби і предмети праці. Капітал. Підприємницькі здібності. Виробничі ресурси і виробничий потенціал суспільства. Обмеженість виробничих ресурсів. Межа виробничих можливостей. Вмінені витрати.

Тема 4. Товарне виробництво як основа ринкової економіки

Ринкові відносини, їх суб'єкти і об'єкти. Ринок і його функції. Товар, його властивості і функціональні форми. Альтернативні теорії формування вартості товарів у процесі виробництва. Трудова теорія вартості. Теорія факторів виробництва. Суб'єктивно-психологічна теорія цінності. Неокласична теорія вартості. Гроші - розвинута форма товарних відносин. Функції грошей. Еволюція грошей. Сучасна структура грошей. Теорії грошей. Грошовий обіг та його закони. Ринкова інфраструктура і її роль в регулюванні виробництва.

Тема 5. Основи мікроекономічного аналізу

Мікроекономічні суб'єкти та їх поведінка. Основні суб'єкти мікроекономіки – споживач і фірма. Поведінка економічних суб'єктів як модель раціонального вибору. Закон попиту, фактори зміни попиту. Закон пропозиції, фактори зміни пропозиції. Сутність пропозиції та взаємозв'язок між ціною і обсягом пропозиції. Характеристика нецінових факторів, що призводять до зміни пропозиції та зміщення кривої пропозиції. Ринкова рівновага та її характеристика. Сутність ринкової рівноваги та її динамічний характер. Цінова еластичність попиту і пропозиції та фактори її зміни.

Тема 6. Основи теорії поведінки споживача

Сутність економічної корисності, загальна і гранична корисність. Три основні гіпотези щодо поведінки споживача. Функції корисності. Функція корисності і бюджетна лінія. Теорія поведінки споживача: ординалістський підхід. Вибір, уподобання, аксіоми уподобань. Основи вибору споживача.

Відмінність між уподобаннями та вибором. Крива байдужості, гранична норма заміщення. Властивості кривої байдужості. Рух вздовж кривої байдужості, гранична норма заміщення. Бюджетна лінія та вибір споживача. Бюджетні обмеження, рівняння бюджетної лінії. Рівновага споживача: аналіз та графічна інтерпретація.

Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства (фірми)

Економічна природа фірми (підприємства). Основні форми ділових підприємств. Підприємницька фірма. Партнерство і корпорація. Державна фірма. Сутність і класифікація економічних витрат. Економічні витрати як альтернативні витрати. Зовнішні витрати. Внутрішні витрати та нормальний прибуток. Собівартість продукції та економічні витрати. Витрати в короткостроковому періоді. Сутність коротко- і довгострокового періоду. Постійні та змінні витрати в короткостроковому періоді. Прибуток і дохід фірми. Економічний і бухгалтерський прибуток. Загальний, середній і граничний дохід та їх динаміка.

Тема 8. Підприємство в ідеальних ринкових структурах: чиста конкуренція і чиста монополія

Поведінка підприємства на ринку чистої конкуренції в короткостроковому періоді. Ефективність ринку чистої конкуренції. Умови досягнення економічної ефективності та ринок чистої конкуренції. Недоліки ринку. Види і характеристика чистої монополії. Основні риси чистої монополії. Види чистої монополії. Бар'єри для входження в галузь. Вибір ціни та обсягу виробництва чистим монополістом. Спадний характер попиту та ціноутворення чистого монополіста. Еластичність попиту та максимізація прибутку чистого монополіста. Цінова дискримінація за умов чистої монополії. Види цінової дискримінації. Способи проведення та наслідки цінової дискримінації. Державне регулювання ціноутворення природних монополістів. Ефективність монополії. Аргументи проти існування монополізму. Аргументи на користь монополії.

Тема 9. Підприємство в реальних ринкових структурах: монополістична конкуренція і олігополія

Характеристика ринку олігополії. Основні риси і види олігополії. Моделі некооперативної поведінки на ринку олігополії. Кооперативна поведінка на ринку олігополії та антимонопольне регулювання діяльності підприємств. Картель та таємна змова. Характеристика ринку монополістичної конкуренції. Основні риси ринку. Форми диференціації товару. Умови створення нових підприємств та деякі фінансові бар'єри. Підприємство на ринку монополістичної конкуренції в коротко- і довгостроковому періоді. Вплив зміни кількості товарів-замінників на еластичність попиту. Ефективність ринку та нецінова конкуренція. Форми нецінової конкуренції на ринку. Ефективність реклами.

Тема 10. Ринок праці: крива пропозиції, ставка зарплати, профспілки

Характер кривої пропозиції праці. Ставка зарплати та її види. Альтернативний вибір робітника. Ефект заміщення та ефект доходу. Ринкова крива пропозиції праці. Конкурентний ринок праці та ставка зарплати. Риси конкурентного ринку. Формування ринкової ставки зарплати та крива

пропозиції праці. Умови максимізація прибутку конкурентного підприємства. Монопсонія та ставка зарплати. Профспілки та ставка зарплати. Методи збільшення попиту на працю. Шляхи зменшення пропозиції праці. Причини диференціації зарплати. Інвестиції в людський капітал. Теорія людського капіталу та ефективної ставки зарплати.

Тема 11. Ринки капіталу і землі

Сутність категорії капітал. Формування підприємницького капіталу. Первісне нагромадження капіталу - вихідна умова становлення підприємства. Кругообіг підприємницького капіталу і його стадії. Функціональні форми капіталу підприємства. Обороти капіталу і вартості реалізованої продукції. Основний і оборотний капітал підприємства. Зношення основного капіталу та його види. Амортизація. Проблеми оновлення основного капіталу. Взаємозв'язок основного і оборотного капіталу в процесі виробництва товарів. Капітал і позичковий відсоток. Відсоток та фактори його зміни. Економічна рента та її види. Пропозиція землі. Попит на землю. Абсолютна, диференціальна і монопольна рента. Ціна землі і земельна рента.

Тема 12. Національна економіка та її основні показники

Вступ до макроекономіки. Об'єкт і предмет макроекономіки. Змішана економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти змішаної економіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного аналізу. Суть системи національних рахунків та її відмінність від системи балансу народного господарства. Основні методологічні принципи системи національних рахунків. Показники СНР. Основні категорії СНР: випуск, кінцева, проміжна продукція, додана вартість, резиденти. Поняття валового внутрішнього продукту (ВВП). Методи розрахунку ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід. Похідні макроекономічні показники: ЧВП, ЧНД, НД, ОД, ВД. Дефлятор ВВП. Чистий економічний добробут (ЧЕД). Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації, рівень тінізації.

Тема 13. Сукупні попит і пропозиція

Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від індивідуального попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпортих закупок. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту. Сукупне пропонування. Вплив товарних цін на сукупне пропонування. Крива сукупного пропонування залежно від фази економічного циклу. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупного пропонування. Нецінові фактори сукупного пропонування. Сукупний попит — сукупне пропонування як модель економічної рівноваги. Рівноважні ціни та рівноважний рівень виробництва. Механізм досягнення рівноваги в економіці на окремих відрізках кривої сукупного пропонування. Ефект храповика.

Тема 14. Економічні цикли та економічне зростання

Сутність та причини виникнення економічних циклів. Класичний діловий (промисловий) цикл та характеристика його фаз: кризи, депресії, поживлення

та підйому. Тренд. Графічне зображення класичного ділового циклу. Рецесія. Види циклів. Короткі цикли Дж. Кітчина. Середні цикли К. Жугляра. Будівельні цикли С. Кузнеця. Довгі цикли М. Кондратьєва. Причини трансформації класичного ділового циклу в сучасні економічні коливання. Нециклічні коливання. Державне антициклічне регулювання. Макроекономічний зміст економічного зростання. Типи економічного зростання: екстенсивне та інтенсивне зростання економіки. Джерела економічного зростання: приросту праці, приросту капіталу, технічних нововведень. Фактори, що визначають економічне зростання: фактори пропозиції, попиту, ефективності, соціокультурні, інституційні фактори. Темп економічного зростання. Межі економічного зростання та його державне регулювання.

Тема 15. Інфляція, безробіття та форми їх державного регулювання

Безробіття як порушення макроекономічної рівноваги. Концепції зайнятості та їх еволюція. Економічно активне населення. Економічно неактивне населення (поза робочою силою). Форми зайнятості. Рівень зайнятості. Функції безробіття. Рівень безробіття. Основні види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Природний рівень безробіття. Приховане безробіття та прихована зайнятість. Соціально-економічні наслідки безробіття. Зв'язок інфляції та безробіття. Крива А.Філіпса. Закон А.Оукена. Заходи держави, спрямовані на обмеження безробіття. Інфляція. Монетарні та немонетарні теорії інфляції. Вимірювання інфляції. Види інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат (пропозиції). Передбачувана та непередбачувана інфляція. Відкрита й латентна інфляція. Природний рівень інфляції. Помірна, галопуюча та гіперінфляція. Дефляція. Стагфляція. Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Інфляційна спіраль. Ефект Фішера. Механізм антиінфляційної політики. Основні напрями антиінфляційної політики: адаптивна та активна.

Тема 16. Доходи населення й соціальна політика

Доходи населення: джерела та структура. Розподіл доходів: первинний і вторинний. Проблеми нерівності в розподілі доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині. Фактори самозахисту та зовнішнього соціального захисту населення. Держава як суб'єкт соціального захисту населення. Межа бідності: абсолютна та відносна. Державні інструменти соціального захисту населення: програми соціального забезпечення, програми державної допомоги.

Тема 17. Банківська система та грошово-кредитна політика

Грошово-кредитна система: суть, структура, типи. Металічна та паперово-кредитна грошові системи. Кредитна система та механізм її дії. Рівні кредитної системи: Центральні і комерційні банки. Функції Центрального й комерційних банків. Зміст та теоретичні концепції грошово-кредитної політики. Інструменти впливу Центрального банку на пропозицію грошей. Засоби прямого та опосередкованого впливу грошово-кредитної політики. Емісійна політика держави. Операції на відкритому ринку. Політика облікової ставки. Політика обов'язкових банківських резервів. Політика „дорогих” та „дешевих” грошей. Ефективність монетарної політики.

Тема 18. Бюджетно-податкова політика

Бюджетна система. Державний бюджет та його види: збалансований, дефіцитний, профіцитний. Структура державного бюджету. Причини, що зумовлюють бюджетний дефіцит. Методи фінансування дефіциту державного бюджету. Державний борг: сутність, причини, види. Взаємозв'язок дефіциту бюджету та державного боргу, їх вплив на економіку. Управління державним боргом. Рефінансування боргу. Боргова криза. Реструктуризація. Конверсія боргу. Капіталізація боргу. Податкова система та її структура. Податки та їх функції. Податкова ставка: прогресивна, пропорційна, регресивна, тверда. Класифікація податків: прямі та непрямі. Фіскальна політика, її зміст та функції. Види фіскальної політики. Фіскальна експансія та фіскальна рестрикція. Дискреційна фіскальна політика та її основні інструменти. Автоматична фіскальна політика. Податки як вмонтовані стабілізатори економіки. Крива Лаффера та можливість її практичного застосування.

Тема 19. Інтернаціоналізація економічних зв'язків та світове господарство

Інтернаціоналізація економічних зв'язків. Основні етапи інтернаціоналізації. Міжнародний поділ праці. Види міжнародного поділу праці: загальний, частковий, одиничний. Інтеграція. Передумови інтеграції. Рівні міжнародної економічної інтеграції. Основні інтеграційні утворення: ЄС, СНД, НАФТА, КАРИКОМ, МЕРКОСУР, АСЕАН та ін. Етапи розвитку світового господарства. Глобалізація. Індекс глобалізації країни. Переваги та недоліки глобалізації.

Тема 20. Міжнародна торгівля

Міжнародна торгівля: суб'єкти, функції. Експорт. Імпорт. Теорії міжнародної торгівлі. Теорії абсолютних, порівняльних переваг та доцільність зовнішньоекономічної діяльності країни. Теорія Хекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва. Гіпотеза імітаційного лага. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Протекціонізм і вільна торгівля. Тарифні та нетарифні засоби регулювання зовнішньої торгівлі. Ембарго.

Тема 21. Міжнародний рух капіталу і робочої сили

Причини міжнародного руху капіталу. Форми та види міжнародного руху капіталу. Приплив і відплив капіталу. Нові форми вивозу капіталу: франчайзинг, ліцензування, міжнародний консалтинг, міжнародний інжиніринг. Прямі та портфельні інвестиції. Транснаціональна корпорація. Види та об'єкти портфельних інвестицій. Міжнародний кредит. Методи стимулу припливу капіталу: податкові, нефінансові тощо. Міжнародна міграція робочої сили. Позитиви та негативи для імпортера та експортера робочої сили.

Тема 22. Міжнародні валютно-фінансові відносини

Міжнародна валютна система та її еволюція. Міжнародні системи валютного курсу: золотий стандарт, Бреттон-Вудська та Ямайська системи. Валюта. Види валют: конвертована, неконвертована, частково конвертована. Валютний курс. Види валютного курсу: номінальний, реальний. Гнучкий валютний курс. Фіксований валютний курс. Котирування валюти. Пряме й непряме котирування національної валюти. Паритет купівельної спроможності валюти. Попит і пропонування як фактор валютного курсу. Зв'язок між валютним курсом і платіжним балансом. Особливості валютної політики

Центрального банку. СПЗ. Валютні резерви. Валютні режими та державне регулювання валютного курсу. Платіжний баланс. Структура платіжного балансу. Регулювання платіжного балансу.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ ВСТУПНИКА

Вступнику пропонується 25 тестових завдань, що відповідають програмі фахового вступного випробування.

Кількість правильних відповідей	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
0 – 12	Незадовільно	Абітурієнт володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
13 – 17	Задовільно	Абітурієнт володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу
18 – 22	Добре	Абітурієнт володіє матеріалом, проте припускається незначних помилок при відтворенні
23 – 25	Відмінно	Абітурієнт відтворює матеріал, виявляє ґрунтовні знання і розуміння основних положень

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Аналітична економія : Макроекономіка і мікроекономіка : [підручник] : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк. – К. : Знання, 2009. – 723 с.; 526 с.

2. Вороб'єв Е. М. Экономическая теория – политическая экономия в схемах и графиках : [учеб. пособие]. – Х. : ХГИ «НУА», 1999. – 240 с.

3. Вступ до економічної теорії. Курс лекцій. Частина 1. / З. Ватаманюк, С. Панчишин. – Львів : Новий світ–2000, 2005. – 352 с.

4. Гронтковська Г. Е. Економічна теорія : навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік, О. І. Ряба – Рівне: НУВГП, 2010.– 369 с.

5. Економічна теорія : [підручник] / За ред. В.М. Тарасевича. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.

6. Економічна теорія : Політекономія : [підручник] / За ред. В. Д. Базилевича. – 5-те вид. – К. : Знання – Прес, 2006. – 719 с.

7. Економічна теорія : Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : [навчальний посібник] / Білецька Л. В., Білецький Л. В., Савич В. І. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 652 с.

8. Макконелл К. Р. Экономикс : принципы, проблемы и политика : Пер. с 14-го англ. изд. / К. Р. Макконелл, С. Л. Брю. – М. : ИНФРА-М., 2005. – 972 с.

9. Мэнкью Н. Г. Принципы экономикс / Н. Г. Мэнкью. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 784 с.

10. Основи економічної теорії в структурно-логічних схемах : навч. посіб. / За ред. Л. С. Шевченко. – Харків : Право, 2010. – 144 с.

Додаткова література:

1. Башнянин Г. І. Мікроекономічна теорія : [навч. посібник] / За ред. Башнянина Г.І. і Щедрої О.В. – Львів : Новий світ, 2007. – 640 с.

2. Безугла В.О. Мікроекономіка : [навч. посібник] / В. О. Безугла – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.

3. Беляев О. О. Політична економія : [навч. посібник] / О. О. Беляев, А. С. Бебело. – К. : КНЕУ, 2001. – 328 с.

4. Веріан Гел Р. Мікроекономіка: проміжний рівень. Сучасний підхід / Пер. з англ. С.Слухая. – К. : Лібра, 2006. – 632 с.

5. Зазимко А. З. Політична економія : [структурно-логічний посібник] / А. З. Зазимко. – Вид. 2-е. – К. : КНЕУ, 2006. – 358 с.

6. Липсиц И. В. Экономика : [ученик для вузов] / И. В. Липсиц. – М. : Омега – Л, 2006. – 656 с.

7. Макроекономіка / За ред. В. Базилевича. — К.: Знання, 2007. – 719 с.

8. Микроэкономика : [учебник] / Под ред. А.Г. Грязновой, А.Ю. Юданова. – 6-е изд., испр. и доп. - М. : КНОРУС, 2006. – 624 с.

9. Мікроекономіка : [підручник] / За ред. В.Д.Базилевича. – К. : Знання, 2007. – 677с.

10. Небава М. І. Теорія макроекономіки : [навчальний посібник] / М. І. Небава. – К. : Видавничий дім «Слово», 2005. – 536 с.

11. Політична економія: [навч. посібник] / К. Т. Кривенко, В. С. Савчук, О. О. Беляев. – К. : КНЕУ, 2001. – 508 с.

12. Рудий М.М., Жабка В.В. Мікроекономіка : [навч. посібник] – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с.

13. Савченко А. Г. Макроекономіка : [підручник] / А. Г. Савченко. – К. : КНЕУ, 2005. – 441 с.

14. Самуэльсон П. Экономика / П. Самуэльсон. – Т. 1. – М. : АЛГОН, 1994. – 333 с.

15. Экономическая теория : [учеб. для студ. высш. учеб. заведений] / Под ред. В. Д. Камаева. – 8-е изд., перераб и допол. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. – 640 с.

16. Экономическая теория : [учебник для студентов вузов]. / Под ред. И. П. Николаевой. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 527 с.